

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

JUNIE 2019

**EKONOMIE V1
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 17 bladsye.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1****1.1 MEERVOUDIGEKEUSE-VRAE**

- 1.1.1 C – vergelykende ✓✓
- 1.1.2 B – nie-meriete ✓✓
- 1.1.3 C – kontantreserwe vereistes ✓✓
- 1.1.4 A – belastings verlaag ✓✓
- 1.1.5 A – Internasionale Monetêre Fonds. ✓✓
- 1.1.6 D – gemeenskap ✓✓
- 1.1.7 C – afname in mineraal uitvoere ✓✓
- 1.1.8 D – ekonomiese unie ✓✓ (8 x 2) (16)

1.2 PAS-ITEMS

- 1.2.1 E – 'n styging in die produksie kapasiteit van die ekonomie oor 'n bepaalde periode van tyd. ✓
- 1.2.2 G – 'n beampte in 'n regeringsdepartement ✓
- 1.2.3 F – gebruik rentekoerse om die vlak van besteding te beïnvloed ✓
- 1.2.4 H – progressiewe belastingskale word gebruik. ✓
- 1.2.5 A – word verkry wanneer die uitwerking van ongereelde gebeurtenisse en seisoene verwyder word uit tydreeks se data. ✓
- 1.2.6 I – interaksie en tussen belegsels van lande met handel as 'n gemeenskaplike element. ✓
- 1.2.7 B – wisselkoersstelsel waar die waarde van die geldeenheid deur slegs die markkragte bepaal word. ✓
- 1.2.8 C – 'n situasie in die ekonomie waar lekkasies meer is as inspuitings. ✓ (8 x 1) (8)

1.3 GEE EEN BEGRIP

1.3.1 Begroting ✓

1.3.2 Revaluasie ✓

1.3.3 Voorspoed ✓

1.3.4 Subsidie ✓

1.3.5 Speciale Trekkingsregte ✓

1.3.6 Outonome verbruik ✓

(6 x 1) (6)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B

Beantwoord TWEE van die drie vrae uit hierdie afdeling in die ANTWOORDEBOEK.

VRAAG 2: MAKRO-EKONOMIE

2.1 2.1.1 **Noem TWEE aanvraag redes vir internasionale handel.**

- Die grootte van die bevolking ✓
- Die inkome vlakke van die bevolking ✓
- 'n Toename in rykdom / verandering in die rykdom van die bevolking ✓
- Voorkeure en smake ✓
- Die verskil in verbruikerspatrone ✓ (Enige 2 x 1) (2)

2.1.2 **Waarom hef die regering hoë belastings op nie-meriete goedere?**

- Om die verbruiker te ontmoedig om die produkte te verbruik. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.) (Enige 1 x 2) (2)

2.2 **DATARESPONS**

2.2.1 **Na watter handelsbeleid word daar in bogenoemde spotprent verwys?**

- Vryhandel ✓ (1)

2.2.2 **Noem enige lidland van die Mercosur handelsblok.**

- Brasilië ✓
- Paraguay ✓
- Uruguay ✓
- Argentinië ✓ (1)

2.2.3 **Omskryf die begrip 'vryhandel'.**

- Dit is wanneer produsente en verbruikers vry is om goedere en dienste by enige plek in die wêreld te koop, sonder die inmenging van die regering. ✓✓
- Vryhandel verhoog mededinging.
(Aanvaar enige ander toepaslike korrekte antwoord) (2)

2.2.4 **Verduidelik 'innovasie' as 'n argument ten gunste van vryhandel, kortliks.**

Innovasie stimuleer:

- Nuwe produk-ontwikkeling. ✓✓
- Verbeterde produksiemetodes vir goedere en dienste. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.) (2)

2.2.5 Hoe sal beskerming van natuurlike hulpbronne plaaslike nywerhede bevoordeel?

Vryhandel kan maklik natuurlik hulpbronne uitroei, beskerming is daarom nodig om plaaslike nywerhede te beskerm asook inheemse kennisstelsels:

- Om te verseker dat nywerhede natuurlike hulpbronne kan gebruik vir oorlewing. ✓✓
- Om te verseker dat hulle die vermoë het om doeltreffend te beplan en natuurlike hulpbronne te gebruik en bewaar. ✓✓
- Bv. die Suid-Afrikaanse regering het stappe geneem om Rooibostee, as 'n natuurlike hulpbron, te beskerm en ook om die inheemse kennisstelsels te beskerm deur toe te laat dat die hoodia-plant vir medisinale doel aangewend mag word. ✓
(Aanvaar enige ander korrekte en toepaslike antwoord) (2 x 2) (4)

2.3 DATARESPONS

2.3.1 Watter metode is gebruik om die BTW in bogenoemde tabel te bereken?

- Produksie-metode ✓ (1)

2.3.2 Noem enige aktiwiteit wat onder die tersiêre sektor val.

- Verspreiding van goedere en dienste ✓
- Groothandel en kleinhandel, spyseniering en akkommodasie ✓
- Vervoer, berging en kommunikasie ✓
- Gemeenskap-, sosiale en persoonlike dienste ✓
- Finansies, versekering, eiendom en besigheid dienste ✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.) (1)

2.3.3 Verduidelik kortliks die begrip '*BTW teen konstante pryse*'.

- BBP waar die uitwerking van inflasie op die nominale BBP in berekening gebring word en die syfer verander word deur die indeks te laat daal. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord) (2)

2.3.4 Bereken die bydrae van die sekondêre sektor (A). Toon alle berekening.

- $(452\,326 + 125\,377 + 138\,917) \checkmark = 716\,620 \checkmark$ (2)

2.3.5 Beklemtoon die belangrikheid van nasionale rekening totale.

- Dit dui die ekonomiese aktiwiteit aan binne 'n land. ✓✓
- Meet ekonomiese groei van een jaar tot die volgende. ✓✓
- Bepaal die lewenstandaard van 'n land. ✓✓
- Vergelyk voorspoedvlakke tussen lande. ✓✓ (2 x 2) (4)

2.4 Onderskei tussen *endogene* en *eksogene redes*.

Endogene redes

- Staen dikwels bekend as die Keynesiaanse siening. ✓✓
- Die vlak van ekonomiese aktiwiteite oor- en onderskiet konstant en onreëlmatig die ekonomie se potensiele groei. ✓✓
- Markte is inherent onstabiel. ✓✓
- Prysmeganisme faal om vraag en aanbod te koördineer. ✓✓
- Mees belangrike oorsake van ekonomiese fluktuasies is:
 - Indirekte skakels ✓
 - Wanverhoudings ✓
- Regerings behoort in te meng in die ekonomiese prosesse ten einde die sakesiklus glad te stryk. ✓
- Die donker gedrukte sikliese bewegings rondom die tendenslyn is die werklike roete wat die ekonomie volg. ✓✓
- 'n Sakesiklus is 'n inherente kenmerk van 'n markeconomie. ✓✓
(Aanvaar antwoord in tabelvorm) (Enige 2 x 2)

Eksogene redes

- Ook verwys na as Monetaristiese siening. ✓✓
- As wanbalanse ontstaan, sal markkragte altyd die mark na 'n ewewig terugbring. ✓✓
- Markte is inherent stabiel. ✓✓
- Mees belangrikste oorsaak van ekonomiese fluktuasies is:
 - Onvanpaste regeringsbeleide. ✓✓
 - Regerings behoort nie in te meng in die mark nie. ✓✓.
- Eksterne redes vir sakesiklusse is:
 - Weersomstandighede ✓
 - Skokke ✓
 - Strukturele veranderinge ✓
 - Tegnologiese veranderinge ✓

(Enige 2 x 2)

(8)

2.5 Hoe sal korrupsie 'n negatiewe uitwerking hê op die doeltreffendheid van die regering?

- Dit affekteer dienslewering as gevolg van die gebrek aan fondse en onvoltooide projekte. ✓✓
- Dit belemmer die gladde verloop van die land se sake. ✓✓
- Armoede en ander sosio-ekonomiese probleme is 'n direkte gevolg van korrupsie. ✓✓
- Dit kan lei tot verskillende duur kommissies wat niks voortbring nie. ✓✓
- 'n Atmosfeer van politieke onstabiliteit kom weer na vore. ✓✓
- Daar is finansiële wanbestuur wat daartoe lei dat dienste wat aan welverdiende inwoners gelewer moet word, geblokkeer word. ✓✓
- Korrupsie sal laer winste veroorsaak. ✓✓
- Laer winste sal weer wantoekenning van hulpbronne aan verskillende departemente tot gevolg hê. ✓✓
(Aanvaar enige korrekte toepaslike antwoord.)

(8)

[40]

VRAAG 3: MAKRO EKONOMIE**3.1 3.1.1 Noem TWEE voorbeelde van lekkasies.**

- Invoere (M) ✓
- Besparings (S) ✓
- Belasting (T) ✓

(Enige 2 x 1) (2)

3.1.2 Watter uitwerking sal ad valorem tariewe op luukse artikels hê?

- Dit sal die prys van luukse goedere laat styg, ✓ want die belasting word bygetel by die prys van die goedere, en dit sal weer die hoeveelheid aangevra laat daal. ✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.)

(Enige 1 x 2) (2)

3.2 DATARESPONS**3.2.1 Hoe lank duur 'n Juglar-siklus?**

- 7–11 jare ✓

(1)

3.2.2 Wat is die helling van die tendenslyn in bostaande grafiek?

- Positiewe helling ✓

(1)

3.2.3 Omskryf die begrip 'saamgestelde aanwyser'.

- Dit is 'n opsomming van die verskillende groepe aanwysers in die vorm van 'n enkel syfer om te dien as maatstaf vir 'n land se ekonomiese prestasie. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord)

(2)

3.2.4 Verduidelik kortliks die regering se doel met sakesiklus beleide.

- Dit is om die bes moontlike groeikoers vir die land te bereik. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.)

(2)

3.2.5 Hoe kan die lengte gebruik word in die voorspelling van 'n sakesiklus?

- Langer siklusse toon sterkte wat sal aandui dat die volgende siklus ook sterk gaan wees. ✓✓
- Met 'n lengte van 11 jaar, kan dit voorspel word dat 11 jaar sal verloop tussen opeenvolgende pieke of trêe van die ekonomie. ✓✓
- Omdat die lengte konstant bly, kan dit aanvaar word dat wanneer die volgende siklus voorspel word, dit oor 'n soortgelyke lengte sal beskik. ✓✓
(Aanvaar enige korrekte toepaslike antwoord)

(2 x 2) (4)

3.3 DATARESPONS

3.3.1 Watter instansie reguleer die verskaffing van elektrisiteit in Suid-Afrika?

- Nasionale Energie Reguleerder van Suid-Afrika (NERSA) ✓ (1)

3.3.2 Noem EEN probleem wat die kragverskaffer al vir jare in die gesig staar.

- Korruptsie ✓
- Finansiële probleme / bankrotskap ✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.) (1)

3.3.3 Omskryf die begrip '*parastatale*'.

- Dit is besighede met beperkte aanspreeklikheid wat bedryf word met die doel om 'n wins te maak. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.) (2)

3.3.4 Verduidelik kortliks die '*ondoeltreffendheid*' as 'n kenmerk van openbare sektor mislukking.

- Verwys na die openbare sektor wat onvoldoende en onbevoeg is om die verlange uitwerkings in die ekonomie te weeg te bring. ✓✓
- Wanneer beleide van die openbare sektor nie hulle daargestelde doel bereik het nie. ✓✓
- Onbevoegdheid in die aanwend van monetêre en fiskale beleid, grondgebruik beleid, nywerheids beleid en kommersiële beleid. ✓✓
- Nie-bereiking van doelwitte, bv. rakende inflasie, groei en indiensname. ✓✓ (2)

3.3.5 Hoe kan die Suid-Afrikaanse regering die gebrek aan verantwoordelikhedsin aanspreek?

- Aanstel van individue wat bevoeg is. ✓✓
- Verminder korruptsie en nepotisme. ✓✓
- Konsentreer op doeltreffendheid wanneer beamptes aangestel word. ✓✓
- Alle individue moet volgens hulle kwalifikasie geplaas word. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord) (2 x 2) (4)

3.4 **Bespreek 'doelwit gebonde' en 'vraagsydig' as kenmerke van die fiskale beleid.**

Doelwit-gebonde

- Die sentrale regering, deur middel van die begrotingsproses van konsultasie en oortuiging, bepaal die ekonomiese en sosiale doelwitte vir die land. ✓✓
- Die begroting word aangewend om hierdie ekonomiese en sosiale doelwitte te bereik. ✓✓
- Die provinsiale en plaaslike regerings voer slegs die goedgekeurde begroting uit. ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)

Vraagsydig

- Fiskale beleid is die hoof beleidsinstrument wat in vraagkant-beleide gebruik word. ✓✓
- Die regering verbeter infrastruktuur ten einde fiskale beleid te ondersteun. ✓✓
- Elemente van fiskale beleid word egter ook gebruik om aanbodkant doelwitte te bereik, ✓✓
- bv. wanneer die regeringbelasting gebruik as 'n aansporing, vinnige waardevermindering op bates toelaat en menslike hulpbron ontwikkeling subsidieer. ✓✓ (Enige 2 x 2) (4)

3.5 **Verduidelik hoe ope-mark transaksies aangewend kan word om sakesiklusse uit te stryk.**

Ope mark transaksies kan aangewend word om sakesiklusse uit te strykdeur:

- Die aanbod van geld te verminder of vermeerder deur regerings-sekuriteite en staatswissels te koop of te verkoop in die ope mark, om sodoende die geldvoorraad te beheer. ✓✓
- Staatseffekte te verkoop aand banke en ander finansiële instellings. ✓✓
- Die bank se rekening te debiteer met die waarde van die verkope en die bank se saldo by die reserwebank ten einde hul vermoë om krediet te verskaf te laat afneem. ✓✓
- Die bank se rekening te krediteer met die aankope bedrag en sodoende die bank in 'n posisie te plaas waar hulle genoeg geld het om aan leners uit te leen. ✓✓
- Die beleid gedurende resessie te gebruik as 'n strategie om die ekonomie te stimuleer. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord) (Enige 4 x 2) (8)

[40]

VRAAG 4: MAKRO-EKONOMIE EN EKONOMIESE STREWES**4.1 4.1.1 Noem TWEE argumente ten gunste van privatisering.**

- Groter doeltreffendheid ✓
 - Groter mededinging ✓
 - Meer keuse en hoë lewenstandaard ✓
 - Toename in belasting inkome ✓
- (Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord)

(Enige 2 x 1) (2)

4.1.2 Hoe sal die SARB 'n oorgewaardeerde rand regstel?

- Indirekte inmenging ✓
 - as die rand oorgewaardeer is, sal 'n toename in rentekoerse 'n invloed van investering aanmoedig, wat weer 'n surplus op die betalingsbalans teweeg sal bring. ✓✓

(2)

OF

- Direkte inmenging ✓
 - as die rand ondergewaardeer is, kan die SARB buitelandse valuta koop, deur gebruik te maak van sy buitelandse goudreserwes, ten einde die vraag na buitelandse valuta te laat styg. ✓✓

(Enige 1 x 2) (2)

4.2 DATARESPONS**4.2.1 Waarom word goud as 'n aparte item in die lopende rekening gelys?**

- Hoof verdieners van buitelandse valuta. ✓
- Historiese belangrikheid ✓

(1)

4.2.2 Watter neiging toon die lopende rekening van 2016 tot 2018?

- Afnemende / Dalende. ✓

(1)

4.2.3 Omskryf kortliks die begrip '*handelsbalans*'.

(2)

- Waarde van uitvoere minus waarde van invoere. ✓✓
- Dit is die verskil tussen inkome ontvang vir uitvoere en betalings gemaak vir invoere. ✓✓

(2)

4.2.4 Verduidelik die doel van die lopende rekening.

- Die lopende rekening dui die vloei van gelde in en uit 'n land aan, wat verband hou met goedere en dienste / primêre inkome / lopende oordragte oor die periode van 'n jaar. ✓✓
 - Dit is ook 'n aanduiding of 'n land se binne sy vermoë lewe (surplus of tekort). ✓✓
- (Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.)

(2)

4.2.5 Hoe kan die regering ons geldeenheid gebruik om die handelsbalans te verbeter?

- Devalueer die rand. ✓✓
- Dit sal ons goedere goedkoper maak vir buitelandse lande, wat uitvoere sal aanmoedig. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord) (2 x 2) (4)

4.3 DATARESPONS

4.3.1 Noem EEN voorbeeld van 'n indirekte belasting.

- BTW ✓
- Brandstofheffing ✓
- Suikerbelasting ✓
- Aksynsbelasting / sondebelaasting ✓
- Invoerbelasting / doeanebelasting ✓ (1)

4.3.2 Wat word met *persoonlike inkomstebelasting verligting* bedoel?

- Maatreël wat deur die regering geneem word ten einde die belastinglas op belastingbetalers ligter te maak. ✓ (1)

4.3.3 Watter impak sal 'n styging in die BTW-koers hê op die lewensstandaard van die armes?

- Lewenstandaard van die armes sal daal, ✓ omdat 'n styging in BTW die prys van goedere en dienste sal laat toeneem. ✓
- Die armes sal nie in staat wees om alle goedere en dienste te kan bekostig met hulle beperkte inkome nie. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.) (2)

4.3.4 Omskryf kortliks by watter projekte die regering betrokke sal raak ten einde inkome in te vorder.

- Infrastruktuur ontwikkeling (paaie, kommunikasie, ens.) ✓✓
- Behuising aan die armes. ✓✓
- Gesondheidsdienste en bevegting van ongeneeslike siektes. ✓✓
- Subsidies aan groeiende nywerhede. ✓✓
- Befondsing van hoër onderwys. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord)
(Enige 1 x 2) (2)

4.3.5 Hoe dra verlaagde belasting by tot 'n verhoogde staats-inkome?

Verlaagde belastingkoerse dra by tot verhoogde staats inkome deur:

- Ondernemings aan te moedig om hul investering te verhoog, wat dikwels tot 'n styging in inkome lei as gevolg van maatskappybelasting. ✓✓
- Mense te motiveer om harder te werk, wat tot hoër uitsette sal lei. ✓✓ Hoe meer gewillig mense is om te werk, hoe hoër sal die belastingverdienste van die regering wees. ✓✓
- Belastingvermyding en belastingontduiking te verminder, wat dikwels plaasvind wanneer belastingbetalers die druk van die belastingkoers voel. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord) (2 x 2) (4)

4.4 Verduidelik kortliks die maatreëls wat toegepas kan word ten einde die tekort op die betalingsbalans te verminder.

- 'n Styging in belasting, verlaag besteebare inkome wat weer op sy beurt die vraag na invoere laat afneem. ✓✓
- Hoër rentekoerse help om besteding op invoere laer te hou. ✓✓
- Wisselkoersbeheer laat sentrale banke toe om buitelandse valuta te beheer. ✓✓
- Leen van geld by die IMF. ✓✓
- 'n Styging in invoertariewe en -beheer, alhoewel SA voldoen aan die beleide van die WHO om invoerbeheer te verminder. ✓✓
- Vervanging van invoere sal die invoer van goedere laat daal, want goedere gaan dan plaaslik geproduseer word. ✓✓
- Veranderinge in wisselkoers, bv. waardevermindering / devaluasie maak invoere duur en uitvoere goedkoop van buitelandse lande. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord)

(Ken 'n maksimum van 4 punte toe as feite of voorbeelde net genoem word.)

(Enige 4 x 2) (8)

4.5 Hoekom is 'bevordering van werkverskaffing' en 'voorkoming van storting (dumping)' belangrik om ontwikkelende lande teen oorsese mededinging te beskerm?

Bevordering van werkverskaffing is belangrik om ontwikkelende lande teen oorsese mededinging te beskerm:

- deur buitelandse goedere wat die land binne kom te beperk.
- deurdat plaaslike besighede nie slegs meer produseer nie, maar ook meer mense in diens neem. ✓✓
- deurdat besighede in staat gestel word om tot die mark toe te tree. ✓✓

Voorkoming van storting is belangrik om ontwikkelende lande teen oorsese mededinging te beskerm

- deurdat plaaslike produsente toegelaat word om mee te ding. ✓✓
- wat kompenserende pryse sal verseker. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.)

(8)

[40]

AFDELING C**VRAAG 5: MAKRO-EKONOMIE**

- **Bespreek die rol van die verskillende marke in die ekonomiese kringloop sonder die gebruik van 'n diagram. (26 punte)**
- **Hoe sal 'n styging in inspuittings die ewewigsvlak van die nasionale inkome beïnvloed? (10 punte)**

INLEIDING

- Markte koördineer ekonomiese aktiwiteite en in die proses word goedere en dienste se pryse bepaal. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord.)

HOOFGEDEELTE**Faktormark ✓**

- Huishoudings is die eienaars van die produksiefaktore. ✓✓
- Hulle verkoop die produksiefaktore op die faktormarkte ✓✓ en word vergoed deur huur vir grond, lone vir arbeid, rente op kapitaal en wins vir entrepreneurs. ✓✓
- Die faktormark sluit ook die arbeids-, eiendoms- en finansiële markte in. ✓✓

Finansiële markte ✓

- Hierdie markte is NIE direk betrokke in die produksie van goedere en dienste NIE, hulle is 'n skakel tussen huishoudings, besighede en ander deelnemers. ✓✓
- Bv. versekeringsmaatskappye, banke, ens. ✓
- Die finansiële mark dien diegene wat verkies om te spaar asook diegene wat wil leen. ✓✓
-

Geldmark ✓

- Dit is waar korttermyn-lenings en baie korttermyn-fondse gespaar en uitgeleen word deur verbruikers en sakeondernemings. ✓✓
- Banke funksioneer in die geldmark. ✓✓
- Die SARB is 'n sleutelinstelling in die geldmark. ✓✓
- Bankskuldbriewe, staatswissels en staatseffekte word verhandel. ✓✓

Kapitaalmark✓

- In die kapitaalmark word langtermyn fondse gespaar en uitgeleen deur verbruikers en sakeondernemings. ✓✓
- JSE (Johannesburgse Effektebeurs) is 'n sleutel instelling in hierdie mark. ✓✓
- Aandele word verhandel asook eiendomsverbande. ✓✓

Buitelandse valutamarkte ✓

- In die RSA vind hierdie transaksies in ons banke plaas. ✓✓
- Besighede koop buitelandse valuta om vir ingevoerde goedere en dienste te betaal. ✓✓
- Die SA rand word vryelik in hierdie markte verhandel. ✓✓
- Bv. wanneer 'n persoon reisigerstjeks koop om oorsee te gaan reis. ✓
- Die mees belangrikste buitelandse valutamarkte is in Londen, New York en Tokio. ✓✓

Goedere- / produkte markte ✓

- Hierdie is markte vir verbruikersgoedere en -dienste ✓✓ – goedere word gedefinieer as enige tasbare items soos voedsel, klere en voertuie, wat sommige menslike behoeftes bevredig. ✓
- Koop en verkoop van goedere wat in hierdie markte geproduseer word. ✓✓
- Bv. duursame verbruikersgoedere - meubels✓
- Semi-duursame verbruikersgoedere - bande✓
- Nie-duursame verbruikersgoedere ✓
- Dienste is ontasbare items soos versekering✓
- Kapitaalgoedere mark vir die handel met geboue en toerusting. ✓✓

(Maks. 26)

ADDISIONELE GEDEELTE**Hoe sal 'n styging in inspuitings die ewewigsvlak van die nasionale inkome beïnvloed?**

- Styging in inspuitings (in die vorm van staatsbesteding, investering en uitvoerverdienste ✓) sal lei tot 'n toename in die ewewigsvlak van die nasionale inkome. ✓✓
 - Verhoogde inspuiting lei tot 'n styging in vraag, styging in investering en styging in werkverskaffing ✓✓ en hierdie proses gaan so voort. ✓
 - Dit staan bekend as die Keynesiaanse vermenigvuldiger. ✓✓
 - Die vermenigvuldiger effek verwys na 'n aanvanklike besteding wat lei tot 'n groter styging in nasionale inkome. ✓✓
 - 'n Verandering in die outonome komponent van totale vraag sal lei tot 'n verandering in die uitset ewewig. ✓✓
 - Met ander woorde, die verandering in uitset sal selfs groter wees as die aanvanklike verandering in totale vraag, wat lei tot 'n verdere styging in inspuitings. ✓✓.....(Maks 10)
- (Aanvaar enige korrekte toepaslike antwoord.)

(10)

SLOT

- Markte is krities belangrike instellings in ons ekonomiese stelsel, want dit reguleer aanbod en vraag en beskerm stabiele pryse en vertroue onder sakemanne. ✓✓

(Aanvaar enige korrekte toepaslike slot)

(2)
[40]

VRAAG 6: EKONOMIESE STREWES

- **Bespreek 'invoervervanging' as deel van Suid-Afrika se internasionale handelsbeleid, onder hoofde van die volgende:**
 - **Redes**
 - **Voordele**
 - **Nadele** (26 punte)
- **Hoe suksesvol was Suid-Afrikaanse beleide ten einde inkome ongelykheid aan te spreek?** (10 punte)

INLEIDING

- Invoervervanging is die vervanging van plaaslike geproduseerde goedere wat voorheen ingevoer is. ✓✓
(Aanvaar enige korrekte toepaslike inleiding)

•

INHOUD: HOOFGEDEELTE**Redes****Handel ✓**

- Ontwikkelende lande is afhanklik van hulle natuurlike hulpbronne as 'n basis vir ekonomiese groei en ontwikkeling. ✓✓
- Die vraag na sodanige goedere, bv. landbou produkte is redelik vas en onbuigbaar. ✓✓
- Sulke goedere het 'n lae inkome en pryselastisiteit van vraag, wat beteken dat beduidende veranderinge in pryse en inkome vlakke geen uitwerking sal toon op die vraag daarna nie. ✓✓

Diversifikasie ✓

- Wanneer goedere, wat voorheen ingevoer was, plaaslik geproduseer word, sal plaaslike vervaardiging groei en die ekonomie sal minder afhanklik raak van ander lande. ✓✓
- Ontwikkelende lande vind dikwels dat invoervervanging 'n maklik manier is om hul ekonomieë te diversifiseer. ✓✓
- 'n Natuurlike beginpunt is invoervervanging omdat daar sekerheid bestaan dat 'n plaaslike mark wel vir hierdie produkte bestaan. ✓✓
- Die argument van suigeling-industrieë word gebruik ten einde beskermingsmaatreëls te regverdig. ✓✓
- Sodanige nywerhede mag oor die potensiaal van vergelykende voordele beskik en wanneer hulle beskerming ontvang, mag hulle voordeel trek uit grootskaalse produksie en sodoende internasionaal mededingend raak. ✓✓

Betalingsbalansprobleme ✓

- Indien die tekort op die betalingsbalans te hoog is, kan 'n verlaging in invoere help om dit reg te stel. ✓✓

Voordele

- Verhoogde indiensname: meer plaaslike werkers sal in diens geneem word. ✓✓
- Dit sal die ekonomie stimuleer en die BBP laat toeneem. ✓✓
- Meer keuses: Beskikbare buitelandse valuta kan aangewend word vir ander invoere, dus vergroot dit keuses. ✓✓
- Omdat goedere nie meer ingevoer word nie, maar plaaslik geproduseer word, sal dit deur plaaslike verbruikers gekoop word. ✓✓
- Diversifikasie: die plaaslike ekonomie raak meer gediversifiseer deur 'n groter verskeidenheid goedere plaaslik te produseer en is blootgestel aan buitelandse aksies en toestande, ✓✓ soos bv. as pryse van buitelandse goedere styg ✓ en finansiële onstuimigheid in die buitelandse markte. ✓

Nadele

- Duur en onekonomiese projekte word ontwikkel, ✓✓ bv. Moss gas. ✓
- Tegnologie wat van oorsee geleen word, mag dalk nie geskik wees vir plaaslike produksie nie. ✓✓
- Waar daar vergelykende voordele bestaan, mag mededingendheid van sekere sektore afneem. ✓✓
- Invoervervanging lei tot die vraag na beskerming ✓ en hierdie vraag kom van nywerhede wat insette aan plaaslike nywerhede lewer. ✓
- Daar is ondoeltreffende plaaslike produksie omdat plaaslike produsente beskerm word teen buitelandse mededinging. ✓✓
- Kapitaal en entrepreneurstalent word van die vergelykende voordeel onttrek. ✓✓

(Maks. 26)

ADDISIONELE GEDEELTE**Hoe suksesvol was Suid-Afrikaanse beleide ten einde inkome ongelykheid aan te spreek?**

- Suid-Afrika gebruik 'n progressiewe inkomstebelastingstelsel. ✓✓
- Diegene wat hoër inkome verdien, se belastingkoers is hoër, en daardie geld word aangewend om sosiale ontwikkeling te finansier. ✓✓
- Die armes trek meer voordeel as die rykes. ✓✓
- Die regering hef ook welvaartbelasting. ✓✓
- Eiendom word belas volgens hul markwaarde. ✓✓
- Lae-koste behuising is van hierdie verpligtinge vrygestel. ✓✓
- Oordragkoste word betaal wanneer eiendom gekoop word. ✓✓
- Sosiale sekuriteitsbetalings word aan die kwesbare groepe uitbetaal, ✓✓
- bv. ouderdomspensioene en werkloosheidsversekering. ✓
- Beperkte hoeveelhede van gratis elektrisiteit en water word ook verskaf. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte toepaslike antwoord)

(Aanvaar ook enige negatiewe antwoord)

(Maks. 10)

SLOT

Invoervervanging is 'n inwaartse strategie wat die beste kan help in die beperkings van invoere ten einde aan plaaslike ondernemings die geleentheid te gee om hulle besighede te groei en dan soortgelyke produkte te verskaf wat later die ekonomie sal laat groei. ✓✓

(Aanvaar enige ander toepaslike hoër orde antwoord)

(Maks. 2)

[40]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 150

